

ภาคผนวก

ผนวก ก

บทสัมภาษณ์สมาชิกพรรคไทยรักไทย

อดุลย์ นิลเปรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย แบบบัญชีรายชื่อ 63
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2549)

1. ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2544 จนสามารถเข้ามาเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลผสม?

ตอบ : ผมคิดว่าการนำเสนอนโยบายของพรรคไทยรักไทยเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พรรคไทยรักไทยชนะในการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 เพราะพรรคได้นำเสนอนโยบายที่เป็นรูปธรรม สามารถจับต้องได้ เป็นที่ต้องการของประชาชนกลุ่มใหญ่ในประเทศ

2. ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2548 จนสามารถเข้ามาเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียว?

ตอบ : นโยบายของพรรคก็เช่นกัน แต่เป็นในลักษณะที่พรรคสามารถนำนโยบายของพรรคเข้ามาปฏิบัติได้จริง จนประชาชนรู้สึกได้ว่าชีวิตของเขาดีขึ้น และรัฐบาลยังสามารถชำระหนี้ IMF ได้ก่อนกำหนดเวลา เพราะรัฐบาลชุดก่อนหน้านี้ไทยรักไทยไม่เคยมีรัฐบาลชุดไหนที่สามารถผลักดันนโยบายที่ได้เสนอให้กับประชาชนได้เท่ากับพรรคไทยรักไทย เมื่อประชาชนเห็นว่าพรรคสามารถนำนโยบายมาปฏิบัติได้ ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นว่าพรรคนี้ ผู้นำพรรคนั้น ดีจริง และกลับมาเลือกพรรคไทยรักไทยเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก โดยประชาชนคิดว่าทุกรัฐบาลก็โกงกินเหมือนกัน แต่หากเลือกพรรคไทยรักไทยมันได้ชีวิตที่ดีกว่าเพิ่มขึ้นมาด้วย ประชาชนไม่สนใจหรอกว่ารัฐบาลจะโกงกินหรือไม่ คิดแต่เพียงว่ารัฐบาลไหนตอบสนองเขา มีนโยบายที่ใช้ได้จริง และให้เขามีชีวิตที่ดีกว่าเท่านั้น ประชาชนจึงเลือกพรรคนี้กลับเข้ามาบริหารประเทศอย่างเต็มที่

3. แล้วท่านคิดว่าปัจจัยผู้นำพรรคการเมือง อย่าง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั้ง 2 ในปี พ.ศ. 2544 และปี พ.ศ. 2548 ด้วยหรือไม่

ตอบ : แน่นอน ผมคิดว่ามีส่วนมากที่มาพร้อม ๆ กับนโยบายเลย เพราะตั้งแต่ผมได้มาทำงานการเมืองและเคยเป็นทั้ง ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ และ ส.ส.ไทยรักไทย ผมกล้าพูดอย่างเป็นกลางได้เลยว่า ผมยังไม่เคยเห็นผู้นำคนไหนที่มีวิสัยทัศน์ดีเท่า พ.ต.ท.ทักษิณ ที่สามารถทำให้เศรษฐกิจประเทศดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง โดยเขาสามารถสร้างบุคลิกภาพ มาเป็นภาพลักษณ์ให้กับประเทศ ให้ต่างชาติเกิดความน่าเชื่อถือในไทย และพร้อมที่จะเข้ามาลงทุนในไทยอย่างมากมาย เช่นนี้ ผมไม่เคยเห็นว่ามียุทธศาสตร์บริหารงานได้อย่างทักษิณทำสักชุด หากตัดเรื่องที่เขาถูกกล่าวหาว่าทุจริตออกไป เพราะมันจะเป็นจริงหรือไม่อย่างไรผมไม่รู้และไม่อาจตอบได้

4. แล้วท่านคิดว่าปัจจัยทางด้านความอ่อนแอของพรรคการเมืองคู่แข่ง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2544 และปี พ.ศ. 2548 ด้วยหรือไม่

ตอบ : ผมคิดว่าปัจจัยนี้ไม่น่าจะเกี่ยวกับการชัยชนะของพรรคไทยรักไทย เพราะก่อนการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2544 ไม่มีพรรคไหนรู้หรือหาว่าใครจะได้เป็นพรรครัฐบาลหรือเป็นพรรคฝ่ายค้าน ทุกคนก็ต่างสู้กันว่าใครจะชนะเลือกตั้งมากกว่า ไม่มีใครคิดว่าใครอ่อนแอกว่าใคร และยังเป็นตอนเลือกตั้งปี พ.ศ. 2548 ด้วยแล้ว ผมก็เห็นว่าพรรคมหาชนก็นำเสนอนโยบายประชานิยมคล้าย ๆ พรรคไทยรักไทย เช่น ให้ประชาชนเรียนฟรี แต่ก็ยังไม่ได้รับเลือกตั้งเลย ได้มาก็เพียง 2 ที่นั่งเท่านั้น ซึ่งตรงจุดนี้ผมจึงคิดว่าที่พรรคไทยรักไทยได้รับเลือกตั้งเป็นรัฐบาลพรรคเดียวนั้น มันเกี่ยวปัจจัยด้านนโยบายที่พรรคนำมาปฏิบัติได้จริงแล้วประชาชนเห็นและชื่นชอบกับมันมากกว่า

5. ท่านคิดว่ากลยุทธ์ใดที่พรรคไทยรักไทยใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งและได้รับเสียงตอบรับจากประชาชนมากที่สุด

ตอบ : ผมคิดว่ากลยุทธ์เด่นเลยที่พรรคใช้ในการเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้งนี้ ก็คือ การชูที่ตัวผู้นำพรรค และการนำเสนอด้านนโยบาย ที่พรรคได้นำเสนออย่างเป็นรูปธรรม เห็นชัด ตรงใจ จับต้องได้ และยังพรรคได้เข้ามาบริหารประเทศและนำนโยบายมาใช้ได้จริง พรรคก็ยังใช้กลยุทธ์นโยบายมาเป็นตัวชูโรงให้ประชาชนได้เห็นถึงผลงานของพรรคว่าสามารถทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญได้แค่ไหน ผสานกับการใช้เทคนิคการตลาดเข้ามาช่วยเสริมอีกแรง เพราะพรรคมีนักกลยุทธ์การตลาดที่ดีด้วย

6. ท่านคิดว่าการก่อเกิดรัฐบาลพรรคเดียวภายใต้พรรคไทยรักไทยได้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางการเมืองของไทยอย่างไรบ้าง

ตอบ : คำถามนี้ผมขอตอบเป็น 2 ด้าน คือมันมีทั้งผลกระทบในด้านบวกและด้านลบ

ในด้านบวก การเกิดรัฐบาลพรรคเดียวมันทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองขึ้น เกิดประสิทธิภาพทางการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย รัฐบาลสามารถดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ ที่ตนเองมุ่งหวังได้อย่างราบรื่น เมื่อรัฐบาลทำตามนโยบายมีนโยบายที่แน่นอนแล้ว นักลงทุนต่างประเทศก็เกิดความเชื่อมั่นที่จะเข้ามาลงทุน เพราะประเทศมีนโยบายทางการบริหารประเทศที่แน่นอน ชัดเจน

ในด้านลบ เมื่อรัฐบาลมีเสถียรภาพมากเกินไป ก็ทำให้บทบาทของกลุ่มอื่น ๆ ในสังคมถูกลดทอนลงไป ไม่ว่าจะเป็น ฝ่ายตรวจสอบอย่างองค์กรอิสระที่มีแต่ความอ่อนแอ สื่อมวลชนถูกลดบทบาทในการนำเสนอข่าวสารลงไป ระบบราชการอ่อนแอ หรืออย่างที่เราได้ทราบ ๆ กันว่าเกิดผลกระทบอะไรบ้างเมื่อมีรัฐบาลพรรคเดียวขึ้น สิ่งที่รัฐบาลมีเสถียรภาพมากเกินไปนี้เองก็จะเป็นตัวทำลายกลไกการตรวจสอบในระบบประชาธิปไตยได้เช่นกัน

(ปัจจุบันลงสมัคร ส.ส.จังหวัดอุบลราชธานี เขต 1)

นิทัศน์ ศรีนนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย จังหวัดนนทบุรี เขต 1
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2549)

1. ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2544 จนสามารถเข้ามาเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลผสม?

ตอบ : ผมคิดว่ามาจากความอ่อนแอของพรรคการเมืองคู่แข่ง ที่พรรคเหล่านั้นต้องตกอยู่ในสถานะของผู้มาก่อน นั่นคือ ประชาชนได้เห็นวิธีการบริหารประเทศของพรรคการเมืองเหล่านั้นมาแล้ว และรู้ว่าประเทศเปลี่ยนไปอย่างไรเมื่อเขาเข้ามาบริหาร เช่น พรรคเหล่านี้ทำให้ประเทศเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ประชาชนเริ่มรู้สึกไม่พอใจ อย่างพรรคประชาธิปัตย์ก็มีสัปดาห์การปฏิรูปงานแบบเก่า ไม่ได้ทำให้รายได้ของรัฐบาลดีขึ้น ชนชั้นกลางในสังคมเริ่มไม่พอใจ ถึงแม้พรรคคู่แข่งเหล่านั้นจะมีแฟนคลับอยู่มากที่รักและจะเลือกพรรคให้เข้ามาบริหารประเทศ แต่พอมีพรรคไทยรักไทยเกิดขึ้นมา พรรคไทยรักไทยก็เปรียบเสมือนผ้าขาวที่ประชาชนยังไม่รู้ว่าจะมีวิธีการบริหารประเทศอย่างไร พรรคจึงได้โอกาสจากประชาชนที่ไม่ได้รักพรรคการเมืองคู่แข่งพรรคใด ซึ่งคนที่อยู่ตรงกลางนี้มี

จำนวนมาก ส่งผลให้พรรคได้รับเลือกให้การบริหารประเทศในช่วงปี พ.ศ.2544 เพราะพรรคการเมืองคู่แข่งต่าง ๆ ไม่สามารถบริหารประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตได้

2. ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2548 จนสามารถเข้ามาเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียว?

ตอบ : ผมคิดว่าการที่พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2548 จนได้มาจัดตั้งเป็นรัฐบาลพรรคเดียว เพราะรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่มีบทบัญญัติให้ ส.ส.ต้องสังกัดพรรคภายใน 90 วัน ก่อนวันลงรับสมัครเลือกตั้ง แม้จะเป็นกฎที่ส่งผลให้เกิดพรรคการเมืองเข้มแข็ง แต่อีกทางหนึ่งเป็นสาเหตุแรกที่ทำให้ ส.ส. ไม่กล้าย้ายพรรค ไปสังกัดพรรคอื่น แม้จะเห็นว่าการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคเริ่มส่อแววความอึดอัดให้แก่ตัวเขาแล้วก็ตามหลังจากสังคมเริ่มมีกระแสไม่พอใจนายกฯ เพราะการย้ายพรรค ส.ส. ต้องหมดสภาพความเป็น ส.ส. ไป เขาไม่กล้าเสี่ยงที่จะย้าย มันไม่น่า

ในการรวมหรือการย้าย ส.ส. นี้ ผมจะขอฟุดอีกประเด็นหนึ่งว่าแม้ว่าพรรคจะมี ส.ส. ที่ต้องการย้ายพรรคและไม่ได้ย้ายแล้ว พรรคก็ยังได้ ส.ส. เพิ่มขึ้นด้วย อันมาจากความสมัครใจของพวกเขาเอง เพราะ ส.ส. จากพรรคการเมืองคู่แข่งเห็นว่าถ้าอยู่กับพรรคเดิมต้องไปไม่รอดแน่ อาจไม่ได้รับเลือก เพราะผู้นำและนโยบายของพรรคในช่วงนั้นมันเด่นจริง ๆ เห็นว่าพรรคไทยรักไทยมาแน่ ๆ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ พรรคเหล่านี้จึงตัดสินใจย้ายพรรค เช่น เสรีธรรม ความหวังใหม่ ชาติพัฒนา หรือแม้แต่ ส.ส. มาคนที่มาจากพรรคประชาธิปัตย์ และชาติไทย ดังนั้น พรรคจึงมีสมาชิกพรรคมากอย่างล้นเหลือในการส่งให้พรรคได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งนั้นเป็นปัจจัยเริ่มแรก

และอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเลยที่ทำให้เกิดรัฐบาลพรรคเดียว นั่นคือ การที่พรรคมีผู้นำพรรคที่มีวิสัยทัศน์แบบชี้้นำให้ต้องมีการแก้ไขปัญหาของประเทศ อย่าง พ.ต.ท.ทักษิณ ที่กระทำการบริหารประเทศตามรัฐธรรมนูญทุกประการ เช่น การที่รัฐธรรมนูญให้พรรคต้องมีนโยบายที่ผ่านมติพรรค เขาก็กระทำ การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้รัฐบาลควรทำอะไรบ้างตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เขาก็กระทำตาม ดังที่เราเรียกกันว่า นโยบายประชานิยม นอกจากนี้ พ.ต.ท.ทักษิณก็ยังสามารถนำนโยบายที่ได้แถลงไว้กับสภา มาปฏิบัติได้จริง ประชาชนเห็นว่าเขาทำจริง ไม่ว่าจะเลือกตั้งกี่ครั้งพรรคไทยรักไทยที่มี พ.ต.ท.ทักษิณ ก็สามารถเข้ามาเป็นรัฐบาลได้เสมอ เช่น เรามีนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ด้วยเหตุที่ชาวบ้านไม่มีเงิน ใครไม่มีเงินเอาเงินของรัฐไปใช้ก่อนได้ และเราก็ไม่ได้ให้ประชาชนใช้จ่ายฟุ่มเฟือยนะ เรามีองค์กรตรวจสอบการใช้จ่ายเงินเหมือนกัน เช่น นายอำเภอ และ

องค์กรอิสระต่าง ๆ ก็ต้องเข้ามาตรวจสอบการใช้เงินของชาวบ้านด้วย หรืออย่างน้อยบาย 30 บาท รักษาทุกโรค มันก็เป็นการสร้างให้ประชาชนทุกคนมีความรู้สึกที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเสมอภาค แต่ก่อนชาวบ้านมีสิทธิเข้าได้แต่สถานีนอนมัย เพราะไม่กล้าไปโรงพยาบาลกลัวแพง แต่เดี๋ยวนี้พอมีไทยรักไทยชาวบ้านเข้าโรงพยาบาลได้อย่างสบายใจ นอกจากนั้น ทักษิณก็ยังทำให้ประชาชนเห็นว่าสามารถบริหารงานจนใช้หนี้ IMF ได้ รัฐบาลทำให้ประชาชนปลดหนี้ได้ สามารถเปลี่ยนการใช้งบประมาณขาดดุล มาเป็นการใช้งบประมาณเกินดุล และยังเป็นผู้นำที่ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศไทยต่อสายตาของนักลงทุน ผู้นำต่างชาติได้อีกด้วย

3. แล้วท่านคิดว่าปัจจัยนโยบายพรรคไทยรักไทย อย่าง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2544 และปี พ.ศ. 2548 ด้วยหรือไม่

ตอบ : นโยบายต้องมีย่างแน่นอนที่ทำให้พรรคได้รับเลือกตั้งถึง 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2544 นโยบายพรรคได้รับความสนใจเพราะพรรคมีการทำกลยุทธ์การตลาดที่ดีมาก ทำในนโยบายแบบนามธรรม มาอธิบายให้ประชาชนเห็นและเข้าใจง่าย จับต้องได้ และที่ผมต้องการจะบอกคือว่าการที่พรรคนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ทำให้พรรคได้ทราบถึงว่า อะไรเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องการ โดยผ่านการสำรวจเข้าไปในทุกพื้นที่ ทุกกลุ่ม อย่างเมื่อนนท์ที่ผมดูแลอยู่ พรรคก็ได้เข้าไปทำการสำรวจตามหมู่บ้านว่าเขาต้องการอะไร lists มาเป็นประเด็น ๆ ต่อจากนั้นพรรคก็นำเสนอนโยบายของพรรคไปตามนั้น ทั้งที่ผ่านการโฆษณาทั่ว ๆ ไป และผ่านสมาชิกพรรคในเขตเลือกตั้งนั้นให้เขาไปนำเสนอประชาชนตามหมู่บ้าน แล้วมันก็ตรงใจประชาชนที่เขาได้ฟังเอาไว้ นอกจากนี้ นายกฯ ยังสามารถอธิบายได้ว่า นโยบายนี้มาจากความต้องการอะไรของประชาชน มาจากปัญหาของสังคมด้านไหน และพรรคจะเอาเงินส่วนไหนของรัฐมาจ่าย เมื่อคนเห็นว่ามันมีทางไปได้ ประชาชนเลยเปิดโอกาสให้พรรคได้เข้ามาบริหารประเทศ

ส่วนในปี พ.ศ. 2548 นโยบายก็ส่งให้เกิดรัฐบาลพรรคเดียวในตัวเองอยู่แล้ว เพราะพรรคสามารถนำนโยบายมาปฏิบัติได้จริง อีกทั้งยังตอบสนองต่อประชาชนในสังคมเกือบเสียจะทุกกลุ่ม

4. ท่านอย่างไรกับการที่ประเทศได้มีรัฐบาลพรรคเดียวภายใต้พรรคไทยรักไทย พ.ศ. 2548

ตอบ : การมีรัฐบาลพรรคเดียวทำให้ประเทศดีขึ้นนะ การเมืองมีเสถียรภาพ ถ้าตัดการที่นายกฯ ถูกกล่าวหาว่าคอร์รัปชันออกไป เพราะส่งผลให้นายกฯ ต้องยุบสภา ในปี พ.ศ. 2549 ผมคิด

ว่ารัฐบาลจะยังสามารถอยู่ได้อีกนาน หากเราได้ผู้นำที่ไม่มีปัญหาเรื่องการทุจริต นอกจากนี้การที่รัฐบาลพรรคเดียวมีความเข้มแข็งมากที่มีฐานที่มาจากประชาชนหลากหลายกลุ่ม ก็ทำให้กลุ่มบางกลุ่ม หดบทบาทลงไปด้วย เช่น พรรคฝ่ายค้านเปิดอภิปรายไม่ได้ กลุ่มการเมืองภายในพรรคที่ถูกละเลยผลประโยชน์ หรือแม้แต่นักธุรกิจที่ร้องขอแล้วไม่ได้รับสิ่งตอบแทน ส่งผลให้กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้พอถึงจังหวะก็จะหันกลับมาทำลายให้รัฐบาลพรรคเดียวสั่นคลอน ดังนั้นการรักษาเสถียรภาพให้รัฐบาลพรรคเดียวคงอำนาจอยู่ได้นาน พรรคก็ต้องคำนึงต่อรองแก่กลุ่มการเมืองทุกคนให้ได้ด้วย

5. ท่านคิดว่าการก่อเกิดรัฐบาลพรรคเดียวภายใต้พรรคไทยรักไทยได้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางการเมืองของไทยอย่างไรบ้าง

ตอบ : ส่งผลให้พรรคการเมืองคู่แข่งที่เคยมีอำนาจทางการเมืองบริหารไม่ได้ เพราะต้องตกอยู่ในฐานะพรรคฝ่ายค้านนานเกินไป และคิดว่ารัฐบาลไทยรักไทยต้องอยู่ได้อีกนานแน่ ๆ จึงหาเรื่องสาดโคลนใส่ให้รัฐบาลเสียหายหลายเรื่อง เช่น กล่าวหาว่านายกฯ ทุจริต หยิบประเด็นหมิ่นพระบรมเดชานุภาพมาโจมตี สร้างกระแสว่าเป็นรัฐบาลเผด็จการ กล่าวหาว่าไทยรักไทยมีอำนาจในองค์กรกลางมากไป เช่น รัฐบาลไปก้าวก่ายการดำเนินการของ ป.ป.ช. ศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ฝ่ายค้านก็หดบทบาทไปเองด้วย โดยการที่ไม่สามารถเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี

6. ดังนั้นท่านจะบอกเป็นนัยว่าการที่รัฐบาลพรรคเดียวต้องล่มสลายไปนั้นเป็นเพราะพรรคการเมืองไทยไม่มีอุดมการณ์เพียงพอหรือไม่ และไม่เป็นประชาธิปไตย เช่น ยังมีปัญหาสาดโคลนกันอยู่ ควรรวมพรรคได้ง่าย แล้วอย่างนี้เราจะแก้ปัญหาอย่างไร

ตอบ : ใช่ ผมตอบได้เลยว่าพรรคการเมืองไทยไม่มีอุดมการณ์ซึ่งจะส่งผลเสียให้เกิดกับระบบการเมืองไทยที่จะเกิดกับประเทศทุกระบบไม่ว่าจะปกครองด้วยระบบไหน ไม่ว่าจะเป็นระบบรัฐบาลพรรคเดียว หรือระบบรัฐบาลผสมในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า และประเทศชาติก็จะแย่ ดังนั้นวิธีแก้ปัญหานี้คือ ทำอย่างไรก็ได้ที่ทำให้พรรคการเมืองไทยมีอุดมการณ์ทางการเมือง นักการเมืองไม่ถูกซื้อตัวได้ง่าย โดยผมขอเสนอว่าควรออกกฎหมายให้นักการเมืองต้องตัดสินใจทางการเมืองโดยผ่านมติพรรค เพราะมีเช่นนั้นหากนักการเมืองตัดสินใจโดยอิสระแล้ว เขาก็จะโอนอ่อนไปกับพรรคการเมืองที่มาซื้อตัวได้ง่าย

(ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลนครนนทบุรี และกำลังลงสมัคร ส.ส.จังหวัดนนทบุรี)

ภิมุข สิมะโรจน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย กรุงเทพมหานคร เขต 29
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2549)

1. ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2544 จนสามารถเข้ามาเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลผสม?

ตอบ : ผมจะขอเกริ่นก่อนว่าสาเหตุหลักที่พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2544 นั้นมันเพราะประวัติศาสตร์การเมืองไทยมันหยุดชะงัก ขาดช่วงไปหลายครั้งอันเนื่องมาจากการรัฐประหารบ่อย ทำให้พรรคการเมืองไทยเป็นพรรคเฉพาะกิจที่จัดตั้งมาแล้วก็ยุบไป อาจมีเพียงพรรคประชาธิปัตย์เท่านั้นที่คงอยู่มาได้ นอกนั้นพรรคต่าง ๆ ก็ทำงานการเมืองแบบไม่มีทิศทางว่าจะเดินไปยังจุดใด มันเป็นรัฐบาลผสมปนเปกันมาโดยตลอด หรือถ้ามีเข้มแข็งบ้างก็มันจะมีทหารอยู่ควบคู่พรรคนั้นไปด้วย ซึ่งไม่มีการเสนอนโยบายที่เป็นรูปธรรมออกมา และเสนอมาแล้วก็ทำไม่ได้ มันเลยเป็นการเมืองเฉพาะตัวบุคคลที่ ส.ส. ในพื้นที่จะส่งไปดูประชาชนเองส่วนตัวมากกว่าเป็นภาครวมโดยการใช้นโยบายของพรรคไปดูแล ประกอบกับที่มีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่ผมคิดว่าดีที่สุดเท่าที่เคยมีมา แต่มันก็มีข้อบกพร่องแต่ก็ยังมีดีมากกว่า เป็นรัฐธรรมนูญที่ประมวลปัญหาต่าง ๆ ของการเมืองไทยมา เช่น การสร้างให้พรรคเข้มแข็ง ให้พรรคใช้นโยบาย จุดเริ่มตรงนี้จะจึงเป็นจุดเริ่มให้เกิดพรรคไทยรักไทย เพราะผู้ก่อตั้งพรรคเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับที่มีกฎกติกาที่พรรคใหม่สามารถดำเนินงานได้ เช่น ส.ส. เป็นเขตเดียวเบอร์เดียว ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนที่ทั้ง 2 บัญชีมีเลขเลือกตั้งเบอร์เดียวกัน ทำให้การเสนอความคิดของพรรคออกไปทำให้ประชาชนรับทราบได้ง่าย เห็นว่าน่าจะเป็นการเมืองเชิงนโยบายได้

2. หากเป็นเช่นนี้ภายใต้กฎกติกาของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เหมือนกันทำให้พรรคการเมืองอื่นถึงไม่สามารถเอาชนะพรรคไทยรักไทยได้?

ตอบ : เพราะพรรคอื่นปรับตัวไม่ทัน แต่ไทยรักไทยปรับตัวให้เข้ากับรัฐธรรมนูญได้ก่อน พรรคมองก่อนเลยว่ากติกาเน้นผู้นำ เน้นพรรค เน้นนโยบาย พรรคไทยรักไทยจึงดำเนินกลยุทธ์ตามที่รัฐธรรมนูญเปิดช่องทางไว้ให้ เช่น มีการเปิดรัฐมนตรีให้เห็นก่อน หรือมีการจัดลำดับบัญชีรายชื่อให้ประชาชนเห็นว่าหากเลือกพรรคนี้นั้นท่านจะได้รัฐมนตรีเป็นใคร ได้นายกฯ เป็นทักซิโณนะ เราชนะพรรคอื่นเพราะการนำเสนอของเราดีกว่า นโยบายดีกว่า หากพรรคอื่นนำเสนอได้ดีเขาก็มีโอกาสเหมือนกัน แต่พรรคอื่นก็ยังนำเสนอการเมืองแบบเก่า นโยบายแบบเก่า ประกอบกับการที่พรรคอื่นเป็นพรรคเก่าที่เคยบริหารรัฐบาลในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจด้วยส่วนหนึ่ง แต่หลัก ๆ ผมว่าเขาปรับตัว

เข้ากับกติกาใหม่ไม่ทันมากกว่า แต่ไม่ใช่ว่าเรามองไม่เห็น ผมว่าพรรคอื่นก็มองเห็นว่ารัฐธรรมนูญเปิดช่อง แต่มันเพราะวัฒนธรรมองค์กรที่มีมานานมันกลับปิดโอกาสตัวเอง เช่น พรรคประชาธิปัตย์ ต่างจากไทยรักไทยเมื่อผมเข้าเป็นสมาชิกพรรค หัวหน้าพรรคเปิดโอกาสให้เสนอความคิด สมาชิกคนไหนเห็นว่าจะไรดีที่เป็นประโยชน์เสนอ มันเป็นไปตามปรัชญาของพรรคจริง ๆ ที่คิดใหม่ ทำใหม่ ทำให้พรรคใหม่เดินหน้าได้เร็ว

3. เท่ากับว่าวิสัยทัศน์ผู้นำอย่าง พ.ต.ท.ทักษิณ ก็มีผลช่วยผลักดันให้พรรคเอาชนะการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2544 ได้ด้วยใช่ไหม?

ตอบ : มีส่วนอย่างมาก ดังนั้น ผมคิดว่าปัจจัยที่ส่งผลให้พรรคไทยรักไทยชนะการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2544 มีอยู่ด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ 1) ผู้นำพรรค เพราะถ้าคนเชื่อถือผู้นำแล้วสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการให้คนไว้วางใจพรรคก็จะตามมาเอง 2) คือ นโยบายพรรค 3 สงคราม อันได้แก่ คอร์รัปชัน เศรษฐกิจ ยาเสพติด ที่พรรคได้เสนอแก้ไขปัญหาที่สังคมในเมืองไทยมานานแล้ว และ 3) คือ ผู้สมัคร ส.ส. ซึ่งมีทั้ง ส.ส.ใหม่ และ ส.ส.เก่า ซึ่งผมคิดว่ามันก็ไม่น่าเกลียดอะไรที่พรรคได้ ส.ส.เก่าเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค เพราะเมืองไทยจะเอาแต่ ส.ส.ใหม่อย่างเดียวก็ไม่ได้ และคนเก่าก็เห็นว่าเขาทำงานได้ ประกอบกับทุกคนพูดภาษาเดียวกันคือเบอร์ 7 การนำเสนอของ ส.ส.ทุกคนเหมือนกัน การนำเสนอชัดมาก ว่าพรรคนี้คิดแบบนี้ พรรคนี้คิดแบบนี้ ต่างกับแต่ก่อนว่าพรรคเสนอนโยบายอะไรคนไม่เชื่อ

4. ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2548 จนสามารถเข้ามาเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียว?

ตอบ : อันนี้เป็นความต่อเนื่องกับการเกิดปี พ.ศ. 2544 เลย เพราะ ปัจจัย 3 ตัวที่ผมบอกไปก็ยังมีอยู่นะ แต่มันเพิ่มเรื่องที่ว่า พรรคได้นำนโยบายที่เสนอไปปฏิบัติได้จริง ประชาชนเห็นว่าเขาทำงานจริง คน vote เลยยกให้เลยอีก 4 ปี อันนี้มันส่งผลให้พรรคได้รับชัยชนะอย่างมากแบบถล่มทลายในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2548 มันต่างกับปี พ.ศ. 2544 นะที่คน vote ยังกลัวว่านโยบายที่พรรคเสนอมา พรรคจะทำจริงได้หรือไม่

5. แล้วเพราะเหตุใดพรรคไทยรักไทยหลังจากได้รับชัยชนะการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2548 พรรคไทยรักไทยถึงตัดสินใจที่จะจัดตั้งเป็นรัฐบาลพรรคเดียว?

ตอบ : ในเวลานั้นคะแนนมันมากพอแล้วที่จะจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวได้โดยปริยาย เป็นรัฐบาลผสมไม่ได้แล้วคะแนนมันจึงโดยอัตโนมัติจริง ๆ ถ้าจะรวมกับพรรคชาติไทยก็รวมได้ แต่ท่านบริหารเองก็บอกว่ามันน่าเกลียดถ้าไปรวมเพราะการเมืองจะไม่มีพรรคฝ่ายค้านไว้ตรวจสอบ ไม่ใช่เพราะพรรคอยากจัดตั้งเป็นรัฐบาลพรรคเดียว แต่ด้วยคะแนน 377 เสียง มันต้องเป็นรัฐบาลพรรคเดียวโดยตัวเลขที่มากอยู่แล้ว แล้วผู้นำพรรคก็เห็นว่าการจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวนั้นทำให้พรรคสามารถนำเสนอนโยบายของพรรคได้สะดวกขึ้น

6. ท่านคิดว่าการก่อเกิดรัฐบาลพรรคเดียวภายใต้พรรคไทยรักไทยได้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางการเมืองของไทยอย่างไรบ้าง

ตอบ : มันมีข้อดีข้อเสียนะ

ข้อดีคือ 1) เวลาพรรคไปหาเสียงพรรคสามารถแปลงนโยบายพรรคเป็นนโยบายรัฐบาลได้ทันที พอเราเป็นรัฐบาลเราก็เอานโยบายจัดเข้ากระทรวง กรม ได้เลย มันมีความคล่องตัวมาก 2) เรามี ส.ส. มาก เราก็สามารถผลักดันนโยบายของพรรคโดยการออกกฎหมายต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น มันก็เอื้อให้เวลารัฐบาลอยากทำโครงการใหม่ ๆ ก็ทำได้ง่ายขึ้น เช่น กฎหมายงบประมาณ มันต้องผ่านสภาก่อน ตรงนี้ทำให้รัฐบาลพรรคเดียวเกิดประสิทธิภาพมาก เดินหน้าได้ดี

ข้อเสีย สืบเนื่องจากข้อดีของรัฐบาลพรรคเดียวนั้นได้ส่งผลให้คนกลัวคำว่าเบ็ดเสร็จ เพราะมันเป็นที่มาของการแฝงผลประโยชน์ได้ง่าย เมื่อมีอำนาจสั่งการเบ็ดเสร็จ และในทางกลับกัน มันก็ไปทำให้ผู้คนบางคนเสียผลประโยชน์ด้วยเช่นกัน เพราะในอดีตที่มีหลายพรรคมันยังมีพื้นที่ให้พรรคอื่น ๆ ได้เดินมาก แต่พอมาเป็นพรรคเดียว พรรคอื่น ๆ แทบไม่ได้เกิดเลย เขาส่ง ส.ส. ลงก็ทิ้งได้ เพราะประชาชนยึดติดกับตัวผู้นำ และพรรคแล้ว และถ้าหากไม่มีปัญหาต่อต้านท่านอดีตนายกฯ อย่างที่ผ่านมา แล้วปล่อยให้พรรคไทยรักไทยบริหารต่อไป พรรคการเมืองคู่แข่งต่อไปตายเลยนะ เพราะไทยรักไทยจะอยู่ไปได้ก็ยาว อาจได้ 400 กว่าเสียง หากปล่อยไปนาน ๆ อาจเป็นเหมือนสิงคโปร์ที่รัฐบาลต้องจ้างฝ่ายค้านลง นี่เป็นมุมมองของคนที่อยู่ในไทยรักไทยอย่างผมนะ แต่ถ้ามองจากคนนอก เขาก็จำเป็นที่ต้องแข่งขันเพื่อมีที่ยืนบ้าง ก็เป็นที่มาของการรวมตัวของคนที่ไม่มีที่ยืน ไว้ด้วยกัน รวมทั้งจากภาคส่วนอื่น ๆ ด้วย

7. หากการที่พรรคคู่แข่งของไทยรักไทยไม่มีที่ยืนทางการเมืองแล้ว ใช้วิธีสั่นคลอนรัฐบาลตามที่ท่านได้กล่าวมาแล้ว เท่ากับว่าพรรคการเมืองไทยยังไม่มีพัฒนาการของการเป็นพรรคการเมืองที่แท้จริงหรือไม่?

ตอบ : ใช่ จากที่ผมไปสัมผัสมา ผมเห็นว่าเขายังไม่ยอมรับจริง ๆ ไม่ใช่พรรคคู่แข่งไม่ยอมฝ่ายเดียวนะ แต่ไทยรักไทยก็ยังไม่ยอมอีกด้วย ต่างคนต่างไม่ยอมกัน เพราะการเมืองไทย พรรคการเมืองไม่เคยมองภาพรวมเป็นหลัก แต่มองแต่ผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก เมื่อพรรคใหม่เกิดขึ้นมา แทนที่เมื่อพรรคนั้นทำดีแล้ว พรรคอื่นก็ควรจะส่งเสริมให้เขาไปต่อได้ แต่พรรคการเมืองไทยกลับแต่จะจ้องจับผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ แล้วมาขยาย สันคลอนให้เขาลงจากอำนาจให้ได้ เพื่อให้ตนสามารถเข้าไปทำอย่างนั้นได้แทน จับผิดกับตรวจสอบไม่เหมือนกันนะ เช่น ใคร ๆ ก็รู้ว่าทุกโครงการต่าง ๆ ต้องมีทั้งข้อดีและข้อเสียมากบ้างน้อยบ้าง อาจดี 80% เสีย 20% แต่เราก็ต้องดำเนินการให้มันเกิดขึ้น เพราะประเทศมันก็เดินหน้า แต่พวกกับเขา 20% มาโจมตี อย่างเช่น กองทุนหมู่บ้าน ผมว่ามันดี เพราะคนจนไม่มีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร เขาเดินไปธนาคาร ธนาคารก็ไม่ให้เขากู้นะ จนเขาต้องไปกู้ธนาคารแบบ เสียดอกแพงมาก แล้วเราก็มี OTOP รองรับ แต่บางคนกลับบอกว่าชาวบ้านกู่มาเอาไปซื้อมือถือ

8. การทำการตลาดการเมืองของไทยรักไทยมันได้เสริมให้พรรคไทยรักไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั้งปี พ.ศ. 2544 และปี พ.ศ. 2548 อย่างไร?

ตอบ : การทำการตลาดทางการเมืองของพรรคได้เอา ตัวผู้นำพรรค นโยบาย ส.ส.พรรค ที่ผมได้กล่าวไปแล้วว่าเป็นปัจจัยต่อชัยชนะของไทยรักไทยในการเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้ง แต่กลยุทธ์การตลาดเป็นเพียงเครื่องมือช่วยให้ทั้ง 3 ปัจจัยนี้เข้าถึงประชาชนได้ง่าย เช่น เปิดด้วยหนังสือ ตาตุดาว ทำติดดินที่เป็นการเสนอประวัติผู้นำ ว่าท่านคิดยังไง ให้คนได้รู้จักว่าผู้นำพรรคนี้นึกเช่นนี้ผู้เลือก ๆ ใหม่ พอทราบวิธีคิดผู้นำแล้วพรรคก็เปิดนโยบายสู่ประชาชนเป็นเรื่อง ๆ ไป แล้วใครละเป็นฐานเสียงที่จะรองรับนโยบายของพรรค นั่นก็คือ ส.ส. ดังนั้น ส.ส. ก็จะเริ่มเปิดตัวขึ้นหน่อยตามสถานที่และโอกาสต่าง ๆ